

Президенту України
Прем'єр-міністру України – Голові
антикризового енергетичного штабу
Голові Верховної Ради України
Народним депутатам України
В.о. Міністра енергетики та захисту
довкілля України

ВІДКРИТЕ ЗВЕРНЕННЯ ІНВЕСТИТОРІВ СОНЯЧНИХ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЙ
ЩОДО ЗМІН ГАРАНТОВАНИХ ДЕРЖАВОЮ УМОВ ПІДТРИМКИ ТА
ВІДШКОДУВАННЯ ЗАБОРГОВАНОСТІ ЗА ВИРОБЛЕНУ
ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЮ

Громадська спілка «Асоціація сонячної енергетики України», що є профільним об'єднанням учасників виключно ринку сонячної енергетики та представляє інтереси компаній виробників енергії із сонячного випромінювання встановленою потужністю більше 510 МВт, проектних компаній, генеральних підрядників, будівельно-монтажних компаній, українських виробників обладнання та систем кріплень для СЕС, сервісних компаній,

а також власники діючих промислових СЕС та проектів СЕС з реРРА звертаються до Вас з наступним.

Останнім часом ми всі є свідками того, що перспективи розвитку «зеленої» енергетики України та реалізації Енергетичного переходу нашої країни до нової енергетичної системи європейського формату, відповідно до ратифікованих міжнародних зобов'язань та Енергетичної стратегії України, опинились під загрозою.

На наше переконання, до цього призвели **два основних чинники**: ініційоване у вересні минулого року попереднім складом Уряду обговорення щодо позбавлення діючої підтримки об'єктів відновлюваної енергетики (далі – ВДЕ) та невиконання Державним підприємством «Гарантований покупець» фінансових зобов'язань, раніше наданих державою, перед підприємствами, які виробляють «зелену» електроенергію.

Першим чинником напруженості у відносинах між представниками влади та сонячного бізнесу є **криза довіри**. Минулого року ВРУ було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії» №2712-VIII від 25 квітня 2019 року, який був спрямований на забезпечення одночасно подальшого розвитку відновлюваної енергетики та зменшення навантаження на ціну електричної енергії. Цим Законом вже було передбачено **зменшення розміру «зеленого» тарифу для промислових сонячних електростанцій у 2020 році на 25%**, поступове запровадження відповідальності за небаланси та започаткування механізму аукціонної підтримки об'єктів ВДЕ з 1 січня 2020 року. Разом з тим, ініційоване попереднім складом Уряду у вересні 2019 року (тобто, всього через місяць після набуття чинності згаданим вище Законом №2712- VIII) обговорення передбачало додаткове скорочення розміру «зеленого» тарифу для промислових СЕС, що вкрай негативно сприйняли інвестори сонячного бізнесу та власники діючих сонячних станцій. Така криза довіри між представниками сонячного бізнесу та представниками органів державної влади існує і по сьогодні через систематичні заяви останніх щодо, фактично, в односторонньому порядку перегляду гарантій державної підтримки та недотримання ними норм законів.

Як приклад можемо навести те, що деякі прямі норми Закону №2712- VIII і досі не виконані уповноваженими органами влади. Зокрема, до цього часу так і **не були визначені річні квоти аукціонної підтримки на 2020 рік та не проведений пілотний аукціон**, який згідно Закону мав відбутись до 31 грудня 2019 року. З огляду на це, з нашої точки зору, вести мову про чергове внесення змін до законодавства щодо перегляду умов підтримки ВДЕ передчасно, доки не будуть виконані органами державної влади норми вже діючого Закону.

Другим чинником є **накопичені Державним підприємством «Гарантований покупець» у 2020 році більше 14 млрд грн боргів** перед власниками СЕС та інших видів ВДЕ за вже відпущену електроенергію. Зокрема, за нашими даними, компаніям-власникам СЕС було сплачено помісячно в середньому лише **від 3 до 12%** від передбачених договорами коштів за березень-травень поточного року. Окреме питання, яке досі не вирішено уповноваженими органами державної влади - це відшкодування заборгованості з боку Державного підприємства «Енергоринок» перед виробниками з ВДЕ за електроенергію поставлену у червні 2019 року.

З урахуванням цього, всі власники СЕС, що підписали це відкрите звернення висловлюють намір об'єднатись і рухатись саме арбітражно-судовим шляхом вирішення питання заборгованостей в українських та міжнародних судових інстанціях, що призведе, окрім стягнення з держави 100% компенсації по заборгованості, і до надмірно сплачених державою коштів в якості покриття судових витрат та компенсації упущеної вигоди.

Зазначені вище чинники, як результат кризи державного управління, в сукупності спричинили масштабну кризу в українській галузі сонячної енергетики, яка є найбільшою серед усіх галузей відновлюваної енергетики в Україні та досягла майже 1% від потужностей сонячної енергетики світу. Зокрема, за останні 6 місяців ми спостерігаємо **десятикратне зменшення притоку інвестицій у галузь та кількості нових проектів, було скорочено більше ніж 7000 працівників із сфери сонячної енергетики, тимчасові зупинки українських заводів по виробництву обладнання для відновлюваної енергетики та кризи ліквідності українських компаній**, які внаслідок невиконання державою своїх зобов'язань, не в змозі обслуговувати кредити в українських та міжнародних банках.

Водночас, неконструктивні заяви представників уповноважених державних органів стосовно перегляду законодавства щодо підтримки ВДЕ, які погіршують гарантовані державою умови та ведення бізнесу у сфері відновлювальної енергетики, призвели до зупинки проектів будівництва сонячних електростанцій та **недоотримання, за нашими оцінками, бюджетами різних рівнів більше 3,6 млрд грн податків та платежів тільки у 2020 році.**

Ми заявляємо, що безкомпромісна позиція Уряду в переговорах з інвесторами, які тривають з вересня 2019 року **вже негативно відобразилась на міжнародному іміджі нашої країни та її інвестиційної привабливості у світі**, що підтверджується численними листами послів іноземних країн та міжнародних організацій, які засуджують ініційовані Урядом зміни до Законодавства та занепокоєння ситуацією у відновлюваній енергетиці. Все це, на фоні теперішньої фінансової підтримки урядами більшості європейських країн своїх підприємств сфери сонячної енергетики від наслідків пандемії коронавірусу, виглядає ще більш деструктивним.

Більш того, дії та бездіяльність представників органів державної влади наразі протирічать не лише задекларованим заявам вищих посадовців про пріоритетну підтримку залучення інвестицій та розвитку «зеленої» енергетики, зокрема, а й нормам міжнародного та національного права. А саме Законом України «Про альтернативні джерела енергії», «Про захист іноземних інвестицій в Україні», двостороннім міждержавним договором з Україною та Європейській Енергетичній Хартії.

З метою відновлення довіри ВДЕ-бізнесу до дій Уряду України, внаслідок спричиненої управлінськими рішеннями кризи довіри, підписанти даного відкритого звернення підтримують необхідність укладення Меморандуму про взаєморозуміння з Урядом за посередництва міжнародних партнерів лише за умови долучення до обговорення його змісту і формування спільної позиції якомога ширшого кола зацікавлених осіб серед власників сонячних станцій, в тому числі малої і середньої потужності, які об'єднались, підписуючи зазначене звернення, профільні асоціації сонячної енергетики, а також представників всіх банківських установ, які володіють кредитним портфелем в сфері українського

сонячного бізнесу (ЄБРР, Укргазбанк, Ощадбанк, Приватбанк, Credit Agricole, ПроКредит Банк та інші).

Наголошуємо, Меморандум **не може передбачати** будь яке погіршення істотних умов договорів, раніше наданих державою гарантій, що закріплені чинним законодавством і не може містити положень, які примушують в той чи інший спосіб власників діючих СЕС до реструктуризації. Зміни умов підтримки не можуть стосуватись будь-яких СЕС потужністю до 1 МВт по технічним умовам. Неприпустимість скасування укладених Pre PPA чи скорочення терміну їх дії з метою захисту вкладених інвестицій до моменту виконання всіх умов Меморандуму сторонами.

Якщо ж власники СЕС оберуть добровільне зменшення ставки «зеленого» тарифу в обмін на продовження терміну його дії, для них мають бути застосовані додаткові гарантії неможливості перегляду «зеленого» тарифу в будь який спосіб до кінця його дії, та передбачена матеріальна відповідальність державного підприємства, за несвоєчасні розрахунки за вироблену електроенергію.

Тільки в разі дотримання вищезазначених засад, Меморандум буде відповідати принципу взаємовигоди і тільки тоді може бути визнаний всіма сторонами, що в подальшому забезпечить відновлення довіри до державної політики в сфері енергетики та стане запобіжником арбітражних позовів.

Всі підписанти погоджуються з тим, що процес повної сплати заборгованості Державними підприємствами «Гарантований покупець» та «Енергоринок» діючим СЕС має стати умовою подальших кроків в рамках досягнутих домовленостей та свідченням того, що Уряд готовий до рівноправного діалогу з інвесторами СЕС і налаштований виконувати положення Меморандуму. Крім того, такою передумовою має стати гарантована чинним законодавством повна компенсація за відключення СЕС, які мали місце у 2020 році, для чого протягом 10 днів з дати підписання Меморандуму, НКРЕКП зобов'язується затвердити необхідні зміни до підзаконних актів.

Подальша реалізація заходів, передбачених Меморандумом, має відбуватись послідовно шляхом взяття Урядом та відповідними органами державної влади зобов'язань щодо:

1. Запровадження повноцінного ринку електроенергії. Ринкове ціноутворення для всіх його учасників. Заміна спеціальних обов'язків на ринку електроенергії на надання адресних субсидій на електроенергію незахищеним верствам населення. Неприпустимість скасування укладених Pre PPA з метою захисту вкладених інвестицій, термін дії Pre PPA має залишатись в часових рамках, передбачених чинним законодавством з пролонгацією на час пандемії коронавірусу (тобто, до 1 квітня 2022 року), або з можливим продовженням терміну їх дії до 4 років з одночасним введення квот на реалізацію таких проектів по рокам.

2. Баланс ліквідності ДП «Гарантований покупець» при подальшій діяльності за рахунок випуску короновірусних облігацій внутрішнього займу строком до 2025 року в євро валюті на умовах Національного банку України.

3. Впровадження систем балансування електроенергії, запуск ринку допоміжних послуг. Першим кроком на цьому шляху є прийняття законопроекту щодо балансування енергосистеми та системи накопичення енергії, другим - проведення першого конкурсу на будівництво генеруючої потужності та виконання заходів з управління попитом. Запропоновані кроки дозволять реалізувати стратегію зеленого переходу вже до 2050 року.

4. Розробка законодавчих актів, що регламентують роботу водневих технологій у сферах автомобілебудування, автозаправних станцій та енергетики, а також законодавства щодо розвитку інфраструктури для електромобілів середніх та великих міст, Державну стратегію електрифікації транспорту з метою зменшення шкідливих викидів та забруднення атмосфери міст.

5. Визначити економічно збалансовані квоти на будівництво нових об'єктів відновлюваної енергетики для ефективного запуску системи аукціонів та відновлення інвестування в економіку держави. У разі критичної необхідності по стабілізації мережі - проведення пропорційних обмежень виробників, виходячи із їх встановленої потужності, та регулярне інформування про обсяги і мету обмежень на офіційних сторінках Регулятора щодо проведених обмежень. Аукціонна ціна відпущеної електроенергії може бути нижча величини «зеленого» тарифу.

6. Виконання подальших кроків оператором системи передачі НЕК «Укренерго» по інтеграції з ENTSO-E до 2022 року.

7. Децентралізація та демонополізація розподільних систем. Запровадження лібералізованого тарифоутворення на розподіл електроенергії (РАВ-тарифи). Впровадження Smart Grid технологій в розподільних мережах.

8. Впровадження концепції активного (регульованого) споживання електроенергії. Створення механізмів стимулювання активних споживачів електроенергії та їх інтеграторів.

9. Впровадження політики зменшення викидів двоокису вуглецю, за рахунок збільшення плати за викиди двоокису вуглецю. Мотивування промисловості виробляти свою продукцію на чистій енергії.

При цьому, стратегічно держава має культивувати у населення розуміння цінності відновлювальних джерел енергії та їх впливу на збереження екосистеми людства на планеті та енергонезалежності. Зазначене має призводити до створення свідомого попиту у компаній та населення на придбання «чистої» електроенергії.

Загальна кількість інвесторів СЕС, які підписали відкрите звернення становить 57, загальною встановленою потужністю більше 340,5 МВт.

Відкрите звернення підписали:

1. Асоціація сонячної енергетики України
2. ТОВ «ТЕСЛА ЕНЕРГО»
3. ТОВ «Ганська СЕС»
4. ТОВ «Іршанська СЕС»
5. ТОВ «Болохівський парк 1,2»
6. ТОВ «АЕС СОЛАР»
7. ТОВ «БОРКИ СОЛАР»
8. ТОВ «СОЛАР СОЛЮШН ЮКРЕЙН»
9. ТОВ «СПАРК СОЛАР»
10. ТОВ «КСВ Енерго»
11. ТОВ «Добробуд Енерджі»
12. ТОВ «Леополіс Енерджі»
13. ТОВ «Нові технологічні рішення»
14. ТОВ «ЄВРОІМЕКС»
15. ТОВ «БС ЕНЕРДЖІ»
16. ТОВ «Сонячна енергія»
17. ТОВ «ЕНЕРСАН»
18. ТОВ «САНЕНЕР»
19. ТОВ «ТЕХНОПРОМІНЬ»
20. ТОВ «Грін Енерго»
21. ТОВ «САН ЕНЕРДЖІ»
22. ТОВ «АЛАНТА ЕНЕРДЖІ»
23. ТОВ «ЕКО-ФОТУРЕ «СТАРА УШИЦЯ»
24. ТОВ «ЕКОТЕХНІК-ВІНЬКІВЦІ»
25. ТОВ «СОЛАР ЧОРНОБИЛЬ»
26. ТОВ «Кодима Енерджі»
27. ТОВ «Е-СЕЙФ СОСУЛІВКА»
28. ПП «ГАЛЕНЕРГОПОСТАЧ»
29. ТОВ «САНВІН 1»
30. ТОВ «САНВІН 4»
31. ТОВ «САНВІН 8»
32. ТОВ «САНВІН 5»
33. ТОВ «САНВІН 17»
34. ТОВ «САН ВІЛЕДЖ»
35. ТОВ «ЕКО СОЛАР СТЕЙШН»

Додатково підписали звернення інвестори проектів, що уклали договори рrePPA з Держпідприємством, які готові залучити інвестиції в Україну на суму понад 600 млн євро для будівництва нових чистих СЕС:

1. ТОВ «ГОАСОЛАР»
2. ТОВ «Солар Тайм»
3. ТОВ «КСЕС»

4. ТОВ «Соляріс Віртус»
5. ТОВ «СОЛ НОСТРІ»
6. ТОВ «Стрий Солар»
7. ТОВ «Бельз Солар»
8. ТОВ «3 Континенти»
9. ПП «Сонячні енергосистеми»
10. ТОВ «Шрамковка Солар Парк»
11. ТОВ «Шрамковка Солар Парк 2»
12. ТОВ «Сантек Золотоноша»
13. ПП «Драбово»
14. ТОВ «Био инвест груп»
15. ТОВ «Био инвест груп -2»
16. ТОВ «ФЕС Енерджи Стандарт»
17. ТОВ «Енергоцентр АГ»
18. ТОВ «Жовтанці Солар»
19. ТОВ «Гріненергопроект»
20. ТОВ «ГУСЯТИН ПРОМІНЬ»
21. ТОВ «ОЗЕРЯНИ ПРОМІНЬ»
22. ТОВ «ЕНЕРГОБАР»
23. ТОВ «Сонячна лінія»